

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A UNA BONA ADMINISTRACIÓ (RESPONSABILITAT PATRIMONIAL)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 28 de setembre de 2023, el ciutadà, representant legal d'una altra ciutadana, va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- En data 10 de novembre de 2021, va interposar un recurs potestatiu de reposició contra la resolució del regidor del Districte de Ciutat Vella de 17 de setembre de 2021, per la qual es desestimava la sol·licitud de reclamació per responsabilitat patrimonial instada el 12 de juny de 2019.
- En data 6 de juliol de 2023 va reclamar la resolució al recurs interposat.
- Quan va presentar la queixa encara no havia rebut la resolució reclamada.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se al **Districte de Ciutat Vella** per tal de conèixer les intervencions fetes en relació amb la queixa presentada.

El dia 3 d'octubre de 2023, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 20 de març de 2024, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa la tramitació donada a l'expedient i n'adjunta còpia.

CONSIDERACIONS

1. Retard en la informació

L'Ajuntament ha trigat més de cinc mesos a facilitar a la Sindicatura de Greuges de Barcelona la informació que es va sol·licitar per resoldre la queixa. Aquest termini supera amb escreix el que pot considerar-se un temps raonable, d'acord amb els principis d'eficiència i bona administració amb què han de regir-se els serveis municipals. Així mateix, **incompleix el deure de col·laboració** establert per l'article 3.7 de la normativa reguladora de la institució de la Sindicatura de Greuges de Barcelona (aprovada per la Comissió de Govern en sessió del 19 de gener de 2005).

D'acord amb aquests fets, **es recorda al Districte de Ciutat Vella l'obligació de col·laborar amb aquesta Sindicatura per tal que pugui desenvolupar adequadament la seva tasca de supervisió dels serveis municipals i alhora vetllar pels drets de la ciutadania.**

2. El marc jurídic de la responsabilitat patrimonial

L'ordenació legal de la responsabilitat patrimonial està regulada en els articles 65, 67 i concordants de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques (LPACAP), i en els articles 32 a 37 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic (LRJSP).

De manera molt concisa, per tal que la reclamació de responsabilitat patrimonial pugui prosperar, s'han de complir els requisits següents:

1. Que hi hagi un dany que es pugui ser rescabalar, individualitzar i quantificar econòmicament.
2. Que la persona perjudicada per aquest dany no tingui cap obligació legal de suportar-lo.
3. Que l'origen del dany provingui directament de l'actuació de l'Administració mateixa o de terceres persones que actuïn en el seu nom en l'exercici de les seves funcions.
4. Que el dany sigui causat per un funcionament normal o anormal de l'Administració.
5. Que hi hagi una relació de causalitat (causa-efecte) entre l'actuació de l'Administració i el dany originat.
6. Que el dany no sigui conseqüència de força major.

En el marc de la instrucció de l'expedient i d'acord amb la determinació, el coneixement i la comprovació de les dades, **correspon a l'Administració reclamada pronunciar-se** sobre l'existència o no de la relació de causalitat entre el funcionament del servei públic i el dany produït i, si escau, sobre la valoració del dany causat, la quantia i la forma de la indemnització, de conformitat amb els criteris que estableix l'article 34 de l'LRJSP per calcular-la i abonar-la.

3. La tramitació de l'expedient de responsabilitat patrimonial

En data 12 de juny de 2019, el ciutadà promotor de la queixa va presentar una reclamació per responsabilitat patrimonial, en què sol·licitava una indemnització pels danys soferts per la seva representada a causa de la caiguda que va patir el 25 de juny de 2018 al carrer de Nou de la Rambla, 71, pel mal estat de la vorera.

L'expedient va ser instruir d'acord amb les normes d'aplicació i, l'11 d'octubre de 2021, li van notificar la resolució de 17 de setembre de 2021 del regidor del Districte de Ciutat Vella, per la qual es desestimava la sol·licitud d'indemnització presentada pels motius que figuraven a l'informe de 28 d'abril de 2021, emès per la Direcció de Serveis Jurídics del Districte de Ciutat Vella.

En data 10 de novembre de 2021 el representant de la ciutadana va interposar un recurs potestatiu de reposició contra la resolució desestimàtoria de la reclamació formulada.

En data 6 de juliol de 2023 va reclamar la resolució al recurs interposat, atès que encara no havia rebut resposta.

4. El recurs interposat

Respecte del recurs interposat, cal assenyalar que la Disposició addicional cinquena de la Llei 1/2006, de 13 de març, per la qual es regula el règim especial del municipi de Barcelona, disposa que són objecte de recurs d'alçada davant l'alcalde o alcaldessa les resolucions i els actes de tràmit emanats dels òrgans de districte que decideixin directament o indirectament el fons de l'assumpte, determinin la impossibilitat de continuar el procediment, produeixin indefensió o perjudici irreparable a drets i interessos legítims. En el mateix sentit, l'article 25.2 de la Llei 22/1998, de 30 de desembre, de la Carta municipal de Barcelona, disposa que es pot recórrer davant l'alcalde o alcaldessa contra els actes dels òrgans del districte que siguin definitius o que, tot i ésser de tràmit, decideixin directament o indirectament el fons de l'afer de manera que posin fi al procediment, o bé que en suspenguin la continuació, o que causin indefensió.

Per tant, la resolució objecte de recurs era susceptible de recurs d'alçada i, com a tal, la va tenir en compte el Districte en aplicació del que disposa l'article 115.2 de la LPACAP.

En aquest punt, cal recordar que l'article 122.2 de la LPACAP estableix que el **termini màxim per dictar i notificar la resolució del recurs d'alçada és de tres mesos**. Si, un cop transcorregut aquest termini, no s'ha dictat una resolució, el recurs es pot entendre desestimat.

5. La manca de resposta

El Districte informa que, consultats els antecedents de l'assumpte objecte de la queixa, i arran de la recepció de l'escrit de data 6 de juliol de 2023, presentat pel representant de la persona reclamant, en què demanava la resolució del recurs de reposició presentat el 10 de novembre de 2021, es va comprovar en l'expedient físic que no es va trobar a l'arxiu corresponent ni s'ha localitzat posteriorment.

Atès que es disposava de tota la documentació de l'expedient tramitat en paper escanejada, es va reconstruir l'expedient. Posen de manifest que, entre els documents electrònics revisats, hi ha un esborrany d'informe jurídic relatiu al recurs de reposició interposat per la reclamant, si bé s'ha detectat que no es va arribar a signar i que, per tant, la continuació del procediment no va tenir lloc, sense que s'hagi pogut esbrinar la causa.

A la vista d'aquesta conclusió, s'ha resolt el recurs. La resolució es troba en procés de notificació.

Respecte d'aquesta qüestió, aquesta Sindicatura ja ha manifestat moltes vegades que està assabentada del gran nombre d'expedients i de la càrrega de treball d'alguns serveis municipals.

L'existència d'un error o problema en la tramitació interna d'un procediment administratiu no es pot considerar un fet estrany en un entorn amb un gran nombre de tramitacions administratives i actes successius. Així, tot i que es dugui una bona pràctica per prevenir l'aparició d'incidències, la possibilitat que apareguin errors en la gestió no es pot eliminar absolutament. Cal presumir que són situacions **no desitjades, encara que evitables amb un augment de l'atenció i la revisió de les tasques dutes a terme.**

Tanmateix, quan es produeixen errors com aquest, és evident **que afecten els drets de les persones interessades i el principi de seguretat jurídica**, com ha passat en aquest cas.

En aquest punt, volem posar de manifest que no sembla adir-se amb els principis de bona administració i d'eficàcia administrativa el fet que, per manca de diligència de l'Administració, la persona interessada hagi hagut d'esperar **més de dos anys** per obtenir una resposta fonamentada en dret i, molt menys, que la revisió de l'expedient s'hagi produït arran de la intervenció de la Sindicatura. A parer d'aquesta institució, aquest termini **es pot considerar excessiu i evitable.**

A més, tot i que el Districte tenia escanejada tota la documentació de l'expedient tramitat en paper i un esborrany d'informe jurídic relatiu al recurs de reposició

interposat, **des de la data de reclamació de resposta feta pel ciutadà han transcorregut nou mesos per dictar i notificar la resolució del recurs.**

Cal recordar que el ciutadà va demanar la resolució expressa del recurs interposat el 6 de juliol de 2023, que la **petició d'informació de la Sindicatura de Greuges es va fer el 2 d'octubre de 2023** (reiterada dues vegades més) i que la resolució no s'ha dictat fins al 8 de març de 2024.

6. El silenci administratiu

Aquesta Sindicatura no desconeix que la manca de notificació de la resolució expressa en el termini indicat implica la desestimació presumpta del recurs d'alçada i obre la via del recurs contenciós administratiu.

No podem oblidar que **el silenci és l'antítesi del principi de bona administració**. El silenci administratiu no es configura com un mecanisme que serveixi per emparar la inactivitat de l'Administració donant cobertura legal a un fet que no deixa de ser un defecte de funcionament.

Com hem esmentat en altres ocasions, el silenci administratiu és una pràctica que genera inseguretat jurídica i indefensió material en la ciutadania i que l'obliga a recórrer a la via judicial, cosa que converteix la via administrativa, *de facto*, en inoperant.

Els principis de bona administració i eficàcia impliquen disposar d'una Administració que presti el nombre màxim de serveis amb els millors estàndards de qualitat, respectant els drets i interessos legítims de la ciutadania, i que sigui capaç de resoldre els problemes de les persones de manera àgil i eficaç.

Això inclou el deure de l'Administració **de resoldre expressament les peticions i les reclamacions que li presenti la ciutadania** i de donar resposta a les sol·licituds que la ciutadania adreci a l'Administració. Així ho estableix també l'article 30 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, i l'article 22 de la Llei 26/2010, que menciona el dret a obtenir una resolució expressa i notificada **dins el termini establert legalment**.

Així mateix, la jurisprudència és eloqüent en aquest sentit, tal com mostra la Sentència del Tribunal Suprem de 28 de maig de 2020 (entre moltes altres):

"[E]l deure jurídic de resoldre les sol·licituds, reclamacions o recursos no és una invitació de la llei a la cortesia dels òrgans administratius, sinó un estricte i rigorós deure legal que obliga tots els poders públics, per exigència constitucional (articles 9.1; 9.3; 103.1, i 106 CE), i la seva inobservança arrossega, també, el trencament del principi de bona administració, que no només juga en el terreny dels actes discrecionals i el de la transparència, sinó que, com a pressupòsit bàsic, exigeix que l'Administració compleixi els

seus deures i mandats legals estrictes i no s'empari en la seva infracció per causar un perjudici innecessari a la persona interessada".

Els principis de bona administració i eficàcia es troben reconeguts en el dret de la Unió Europea (article 41 de la Carta de drets fonamentals), en els articles 9.3 i 103 de la Constitució espanyola, i en l'article 3 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, del règim jurídic del sector públic.

Així mateix, la Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat, aprovada l'any 2000, esmenta, en l'article XXIII, quan es refereix a l'eficàcia dels serveis públics com a indicatiu d'una bona administració, que les autoritats locals han de garantir l'eficàcia dels serveis públics i la seva adaptació a les necessitats de les persones usuàries.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació del Districte de Ciutat Vella no ha estat ajustada a dret ni eficaç**, pel fet de no complir els terminis que imposa la Llei 39/2015, d'1 d'octubre.

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar al Districte de Ciutat Vella** que vetlli per complir els terminis que, en matèria de responsabilitat patrimonial, imposa la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.
- **Recomanar al Districte de Ciutat Vella** que extremi la diligència en la revisió dels expedients per evitar que situacions com la que s'ha descrit es puguin reproduir.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.